



60 ■ ■ ■ UŽITÍ

■ Osobní zájmena samostatná užíváme:

- v samostatném postavení, např.:
Qui est-ce? – Moi. *Kdo je to? – Já.*
 - při zdůraznění, např.:
Toi, tu ne le comprendrais jamais. *Ty bys to nikdy nepochopil(a).*
 - po předložkách, např.:
Je ne veux pas y aller sans lui. *Nechci tam jít bez něho.*
 - po srovnávacích příslovcích, např.:
Il est plus intelligent qu'elle. *Je intelligentější než ona.*
Tu n'es pas comme moi. *Nejsi jako já.*
 - po c'est / ce sont, např.:
C'est vous? – Non, c'est / ce sont eux. *To jste vy? Ne, to jsou oni.*
- Prosazuje se tendence užívat pouze c'est, tj. c'est eux (bez vázání, → 12, 238)
- ve spojení s même(s), seul(e,s), např.:
Lui seul m'a aidé. *Pouze on mi pomohl.*
Il m'a aidée lui-même. *On sám (osobně) mi pomohl.*

POZOR, rozlišujte: lui seul × lui-même

■ Osobní zájmena nesamostatná

Užívají se ve spojení se slovesnými tvary a určují osobu a číslo; zastávají funkci zájmenného podmětu či předmětu.

Je travaille.

Pracuji.

Tu m'accompagneras?

Půjdeš se mnou?

Vous ne venez jamais nous voir.

Nikdy se na nás nepřijedete podívat / k nám nepřijedete na návštěvu.

■ Zvratné zájmeno se / soi

Zvratné zájmeno se užíváme pouze ve 3. os. sg. a pl. a v infinitivu: se lever – il / elle se lève – ils / elles se levaient...;

v ostatních osobách stojí zájmena odpovídající podmětu (me, te, nous, vous):

je me repose – vous vous entraînez... (→ 121, 124)

Zájmeno soi odkazuje na neurčité zájmeno (on, chacun, tout le monde, quelqu'un, personne, etc.):

On a toujours besoin d'un plus petit que soi.

Člověk vždycky potřebuje někoho menšího, než je sám.

On se sert soi-même?

Obsluhujeme se sami? (→ 61)

SROVNEJTE:

Pierre est rentré chez lui.

Petr se vrátil domů.

Le soir, tout le monde rentre chez soi.

Véčer se každý vrací domů.

■ Neurčitý podmět on

On je neurčité zájmeno osobní nesamostatné. Ve větě má funkci podmětu, poji se (jako zájmeno il) se 3. osobou jednotného čísla.

(On a parlé. A-t-on parlé? Qu'en dira-t-on? On y va! Etc.) Zastupuje pouze životná substantiva (→ 87).

Jeho francouzské ekvivalenty:

- tout le monde (běžně užívané) každý, lidé
- n'importe qui (běžně užívané, une personne quelconque non précisée) někdo, kdokoli
- je (= on de modestie – v psané francouzštině)
- tu, vous (v mluvené francouzštině) ty, my
- il, elle, ils, elles (v mluvené francouzštině) on, ona, oni, ony
- nous (v hovorové francouzštině) my

Běžné spojení **nous, on est ...** je rovněž považováno za hovorové.
Nous, on n'a pas fait ça. *My jsme to neudělali(y).*

V knižním stylu se často setkáváme se spojením **l'on** (usnadňujícím výslovnost), a to hlavně po **et, ou, où, si, que, à qui, à quoi, např.:** *ces gens à qui l'on doit tant, si l'on se repose, ou l'on fait ça, ou l'on s'en va, etc.;* v čele věty je toto spojení považováno za archaické.

Je-li z kontextu zřejmé, koho **on** označuje, může se přidavné jméno či participium shodovat s **logickým podmětem:**

Alors, ma petite, on est revenue? *Tak, holčičko, vrátila ses / už jsi zpět?*
On est heureuses, Marie et moi. *Marie a já jsme šťastné.*

Podmětnému zájmenu **on** odpovídají

- předmětná zájmena **nous, vous**, po předložkách **soi, např.:**
On part, on nous attend. *Odcházíme, čekají nás.*
On a parlé trop de soi-même. *Mluvil(y) jsme moc o sobě.*
- přívlastňovací zájmena **son, sa, ses, le sien, ...**, event. **notre, votre** – v souladu s logickým podmětem, *např.:*
Alors, Marc, on a encore laissé son chien à la maison? *Tak co, Marku, zase jsi nechal (svého) psa doma?*
On aime notre professeur de tchèque. *Máme rádi (svého) profesora českiny.*

Neurčitěmu zájmenu **on** konkurují věty typu:

cela s'écrire – píše se (to)
il a été construit – byl postaven, event. další (→ 123).

62 ■ Neutrální zájmena **il, le**

Neutrální **il** je **formálním mluvnickým podmětem** neosobních sloves a obrátě, *např.:*

Il pleut. Il gèle. Il fait froid. Il y a du soleil.
 Podrobněji (→ 190).

V neosobních vazbách se užívá i jiných sloves bezpředmětových či zvrátých:

Il existe trois solutions. *Existují / Jsou tři řešení.*
Il a paru trois livres. *Vyšly tři knihy.*
Il lui est arrivé trois accidents. *Staly se mu tři nehody.*

POZOR, v neosobních vazbách se sloveso shoduje s formálním podmětem **il**.

SROVNEJTE:

Quatre personnes ne sont pas venues. *Čtyři osoby nepřišly.*

Il est venu quatre personnes. *Přišly čtyři osoby.*

Neosobní vazby tohoto typu slouží ke zdůraznění slovesa.

Funkci neosobního podmětu plní v některých spojeních **cela, ça**:
Ça y est. Cela suffit. *A je to. To stačí. (→ 77)*

Neutrální zájmeno **le** nahrazuje **cela** ve funkci **přímého předmětu**; je často ekvivalentem českého zájmena **to**, jindy český ekvivalent nemá.

Zastupuje

- **vedlejší větu předmětnou:**
Pierre est arrivé. – *Oui, je* *Petr přišel / přijel. – Ano, já (to) vím.*
Où est Jacques? – Je ne sais pas, demande-le à sa sœur. *Kde je Jakub? – Já nevím, zeptej se (na to) jeho sestry.*
 (= demande où il est)
- **polovětnou infinitivní konstrukci (→ 189) typu:**
conseiller / déconseiller / demander / dire / permettre / promettre / proposer / reprocher ... à q de faire qc
Je te conseille de ne pas sortir *Radím ti, abys dnes nechodil(a) aujourd'hui. – Tu me le* *ven. – To mi radíš?*
conseilles? (= de ne pas sortir)
Dites à Monsieur Leblanc de *Řekněte panu Leblankovi, aby*
me téléphoner. Mais n'oubliez *mi zavolal. Ale nezapomeňte*
pas de le lui dire. *mu to říci.*
 (= de lui dire de me téléphoner)

• **adjektivum, minulé participium** nebo **podstatné jméno** bez bližšího určení ve funkci **jmenného přísudku** nebo **doplňku**, a to bez rozdílu **rodu a čísla:**

Tes amis sont canadiens? *Tví přátelé jsou Kanadané?*
 – *Oui, ils le sont.* *– Ano, (to) jsou.*